

Womhaj Bóh!

Czytło 34.
22. augusta.

Łétnik 7.
1897.

Szerbiske njedzelske łopjenka.

Wudawaju ło kóždy łobotu w Šmolerjez knihiczišcežerni w Budyschinje a ło tam dostać ša šchtwórtlětnu pšchedplatu 40 np.

10. njedzela po kwjatej Trojizy.

Łuf. 19, 41—48.

Wón běšče czaš, w kotrymž běšče nahle powšchittowne rostacze a pokuta na wšchittich ludži našich krajnow pšchisła. Wojošć teho Šnjeja běšče widzić nad nimi, tak so bohaczi a łhudzi, šchědžowzy a młodžowzy, haj šamo džěczi w njedzelskej drašće škiwo a płakajo pšches mješczaniške hašy cžehnichu. Jako bychy se šwojimaj woczomaj cžerpjenje šwojeho šbóžnika widžili, wołachu wo pomoc k Šnjejej šmilnošće we wulkim duchownym hubjenštwje. Šhwalobny łhěrłusch njeběšče šłjšhecž, jenož štyšknawe wołanje pokutnych wutrobow po wšchittich krajnach. Haj štwjerdnjene wutrobny dachu šo šmjehćicž pšches šylšy pokutnych. Wšchitzny wrócžichu šwoje njeprawe łubła a šchtóž hewał wulke hrěchi na wutrobje a na šwědomiju mješče, špowjedašče šo jich i ponižnej wutrobu.

Šhto chžemy k temu prajicž w czašu, w kotrymž Bože hroženje runje tak nad našim žiwjenjom šteji? Běšče to nabožna šahoritoscž tehdy, pšcheměrne šaplacženje a łhoštanje přjedownikow? Temu tak je, ale łorjenje tuteje šahoritoscže ležachu tola we hłubokim a hanibnym šacžucžu hrěchow. Duch modlitny hibašče šo tehdy móžnje we wutrobach wěrjazy. Ach, jo bychmy tež my takje hibanje šacžuwali a šo wobrocžili k temu, kiž naš polhošta, jo bychmy wopomnili, šhto k mērej naščeje dušče šo hodži!

Našch Šnješ džěšče horje do Šerusalem. Kaška wulka šyla cžehnješče i nim a kaš jemu ludžo i wrotow

łralowškeho mēšta napšhecžiwu džěchu! Kaške wjěšele, kaška radošć. A wón — płakašče na to mēsto. Haj wón widžěšče, kaš jeho luboscž a žohnowanje šazpiwachu, kotrež jim pšchinješć chžyšče.

Našče Bože šłowo rēczi wo wulkej luboscži Boha našcheho šbóžnika k šwojemu ludu.

1. Wón je nam ju wopokašal wot špoczátka hacž do šwojeje šmjercže na łchizju.

2. Ty wšchědnje jeho luboscž widžiš, kotraž je jeho i njebješ dele k tebi huala.

3. Wotewrmy woczki k widženju, šo njebychmy šhubjeni byli.

1. Łěštotetki dolho běchu prophetojo wěšćžili wot teho, kiž w Šsraelu i Šnješom być dyrbjěšče a lud pokašali na teho bójškeho wopntarja, kiž i njebješ k nim pšhincž dyrbjěšče. Š wjěšekym žedženjom woczakowachu wěrjazy na teho pšchichodneho šbóžnika, njewěrjazy a šamopašchny lud pak džěšče šam šwoje pucže. A dokelž to wěšćženje šo pokomdži, běšče, jako by lud dyrbjal podarmo cžakać na šwojeho łrala. Duž pokaš šo ta hwěšda nad Bethlehemom, a w domach prawych bē jašne. Wudri wot ranja pšhincžechu a powitachu nowonarodženeho łrala tych Židow. Jan tón łšćženik pak džěšče won k Šordanej, předowašče w pušćzinje židowškeho łraja wot teho, kiž po nim pšhincž dyrbjěšče. Tehdy džěšče won k njemu Šerusalemške mēsto a žylš židowški lud a wšchittón wotolny łraj. Jan pak pokašowawšchi na njeho džěšče: „Šłaj, to je Bože jehnjo, kotrež šwěta hrěchi njěš.“ Duž wšstupiwšchi wucžěšče Šesuš šam a předowašče, ale niz kaš

pišmatwuczeni. Tši lëta dolho šwjaty kraj pšchethodžawšchi wolafche tón Anjes njepšchetauajzn židowški lud t šebi, prëdujo: „Bójce šem te mni wšchitzn, kiž wy šprózní a wobczëženi šče, ja chzu waš wofšchewicz. Wšmicze na šo mój špšchah a wufńcze wote mnje; dofelž ja czicheje myšle šym a š wutrobu pokorny; dha budžecze wotpoczínk namafacz ša šwoje dušche.“ Tak je pytal šebi lubošcz israelskeho luda dobywacz niz jenož pšches šlowo ale tež pšches škutki, kotrež wón czinješe. Pohladajmy namartrowny tydžen, na pošledne dny Anjesoweho žiwjenja. Kač šu š móžnymi šlowami t wutrobam žyheho luda rëczale, šo by Israhel wot šwojeho Anješa šo pytač a namafacz dač. Šaj ta wulka lubošcz Boha našcheho šbožnika t šwojemu ludu pokafuje šo wot špoczátka hacž do šmjercze na šchizju.

2. Wny šnajemy štawišny israelskeho luda a tež Anjesowu lubošcz, t kotrež je šwój lud domapntał. Wny pač tež wëmny, šo tajzn, kiž šo t tym wërjazym džeržachu, we wšchitkich nadbëhowanjach, kotrež bëchu na Anjesowu lud pšchishe, wobarnowani wofšachu t wëcznemu žiwjenju. Tež přecz njemóžemy, šo štajnje kóžda khuda dušha, hdyž šo jenož šwëdomliwje je džeržala t žyrtwi Šhrnštufowej, je wumóženje namafala we wšchej nušy. Pšchetož wona je šo na to wufšajila, Anjesowe domapntanje t šbožnošči dušche naložicž. — Šhto chzemy my nëtto czinicž? Tež my budžemy t tej šamej lubošczu wot teho Anješa kóždy cžaš domapntani. Wón pšchindže t nam w dobrých a šlych dnjach. Šdyž šlónzo šboža na tebje šwëczi a ty jenož šhwalbu pšchipowjedacz mašch wot Božich dobrotow, kotrež šo tebi doštale šu, tehdom tón Anjes tebje domapnta a chze pohlodacz, hacž ty ponižnošcz šafhowašch a š Žakubom štajnje wufšajefch: „Ša nješšym doštojnny wšchitfeje twojeje šmilnošče a šwërnofče, kotrež mi, twojemu wotrocžlej, šy wopofašal.“ A hdyž tajke dny pšchindu, wot kotrychž prajimy, šo šo nam nješpodobaju, hdyž nuša, šhorofcz abo šmjercž do našchich domow šaštupuje, tehdom tón Anjes w šwojej lubošči t nam pšchindže. Tak chze wón našchu wutrobu wot wšcheho šachodneho přecz t šwojim njebiešam cžahnyčž, naš šo woprašchujš w našchej žalofčzi, hacž my jehow wšche wšcheho lubujemy. Wëich ty to? — Najbliže pač pšchindže tón Anjes lubošče nam w hnadnych pomoznych wëzach. Kašku lubošcz pokafuje wón nam w šwojim šlowje, a kač napomina wón naš pšches to šame, šo bychmy to jene pytali, šhtož nušne je! — W modlitwje pač pšchindžemy khudži t njemu, šo bychmy šwoju wutrobu pšched nim wufšypali. — W šwjatej Anjesowej wječeri poda wón wërjazym wëštošcz, šo šu jim jich hrëchi wodate. Kač pšchindže wón tola tak pšcheczelniwje t nam tón lubošny Anjes!

3. We našchim Božim šlowje dale šlyšchimy: „Pšchetož cžaš budže pšchindž na tebje, šo twoji njepšcheczëljo budža tebje a twoje džëczi w tebi je šchanzu wobšamfnyčž, tebje woblehnyčž a na wšchitkich štronach cze tyšchicž. A budže tebje šemi šrunacz a žadny kamjen na kamjenju njewofšajicž, teho dla, šo ty nješšy pošnala tón cžaš, w kotrymž ty šy doma pytana.“ To je tón Anjes wëšchëžil a hlej, nimale 40 lët pošdžišcho je šo to wšchitko dopjelnilo. Dopomni šo na to žalofčjenje a na žalofne wutupjenje Jerufalemskeho mëšta! Na tym móžefch widžicž t bojošczu a je rženjom šud a kónž wšchitkich, kotšiz tón cžaš pošnacž njechachu, w kotrymž šo woni wot teho Anješa domapntachu. Ach šo by tón Anjes nam woczi dač, šo bychmy widžecž móhli!

— Potom budžemy na našchich wutrobach czinicž, kač tón Anjes w templu czinješe: „a wón šašdže do templu a pocza won honicz tych, kiž tam pšchedawachu a kupowachu a džëche t nim: pišane šteji: mój dom je dom teje modlitwy; wy pač šče jón šczinili mordaršku jamu. Kaž wón tych kupowarjom a pšchedawarjom t templu wuhua, tak dyrbimy tež my šwoje wutrobny wucžicžicž wot našchich hrëchow. Tón Anjes pač dawa to, šo móžemy jo došonjecž, Š wërjazej wutrobu šlož šwoju ružu na džëlo, šo by našcha wutroba, pšches hrëch kač mordarška jama, šaše templ t Božej cžëšči byla. Špušchëžej šo na teho Anješa, teho praweho pomoznika a ty budžefch t dobywarjom! Šesju! daj dobyčž! Šamjen!

Bërnif-Šlufšchanški.

Paršchonške šchëšczijanštw.

(Nabožne rošpominanja wot Š. Šanfena, šararja w Škënje w Šorwegškej.)

(Woftraczowanie.)

Nëtto hišcže niz.

Šuf. 9, 51—62.

Wo pošlednim džële našcheho texta chzu džëšha, t wam moji pšcheczëljo rëczecž. Niz wo tym mëšcže, kotrež Šesufa won wufštorczí, ale wo tymaj wobëmaj, kotrajž chzyšchtaj ša Šesufom šlëdžicž. Wonaj chzyšchtaj šo woprawdže a šhutnje žyhe jemu podacz, woprawdže šo šchëšczijanow šczinicž. Ale šczën na to pada, kač drje tež na moje a tak nëfotrych wobrocžjenje šczën pada. — Wonaj chzyšchtaj ša nim khodžicž, ale niz na mëšcže. Tón jedyn rjefny: „Wotpušcž mi přjedy . . . .“ To móže nam wšcho jene byčž, šchtož chzyšche, ale wón džëšche: „wotpušcž mi přjedy . . . .“, a druhi džëšche tež: „wotpušcž mi přjedy . . . .“ Nëšchto bëšche, šchtož přjedy czinicž chzyšchtaj. Wonaj ša Šesufom šlëdžicž chzyšchtaj, ale nëtto hišcže niz. A wo tym chzu džëšha rëczecž, tuto „hišcže niz“ chzemy džëšha šebi rošpominacz. — To „hišcže niz“ bëšche wina, šo telko šboža šo šhubi. Njedaj jemu wina byčž, šo twoja dušha šo šhubi! Š tymaj wobëmaj to džiwne šo šta: šo šwojej wutrobje temu Anješej pošašchtaj. Šesuf praji: „khodžče ja mnu!“ a wonaj wotmolwitaj: „Mój chzemoj ša tobu khodžicž“, ale — „nëtto hišcže niz.“ O, tak wjele w człowškim žiwjenju šo jich pšches to „nëtto hišcže niz“ šhubi! — Muž wë, šo wón pšches palenz t wëštošczu šo šlafy a chze t tym pšchestacz, ale — nëtto hišcže niz! Žona je šo do lóhkomyšlneho žiwjenja a towašštwu podała — wona chze šo wottrahnyčž, ale — nëtto hišcže niz. Ty cžujefch, šo w nabožnym naštupanju na rošbudžazym mëštnje twojeho žiwjenja štejišch; chzefch šo Bohu podacz, ale — nëtto hišcže niz. Šhto je, šchtož wot teho wróczo džërží? Šhto teju wobeju w našchim šczënju wot teho wróczo džëržëšche? — Tón jedyn chzyšche přjedy wšchitfe te wšchelafe židowške pohrjebne wašchnja ša štareho nana šobu czinicž. — Šhto bëšche, šchtož jehow wotdžëržëšche? Dajče mi to wašchnje mjenowacz. Druhi chzyšche přjedy šwojim božëmje prajicž. Dajče mi, šchtož jehow wróczo džërží pšcheczëlow a pšchibufnych mjenowacz. — Wašchnje — šnaczi a pšcheczëljo — šu wëžny hódne w człowškim žiwjenju. Ale jowle t štaženju šluža, dofelž na tamnym „nëtto hišcže niz“ wina bëchu. Wašchnje — kač šo tola wot njeho wobfnyžujemy! — Miššionar nëhdy šhutnje a naležnje t pošhanom rëczëšche. Tón šo wufšna, šo je raš jara blifko na tym byl, šwoju wutrobu Božemu šlowu wotewricž a šo hrëcham wotrijež. — A cžeho dla ničžo t teho njebu? — „Wašchnje mojeho luda je mje šlafylo.“ — Ale, rjefny miššionar, kiž jehow trošchtowacz chzyšche: „Šesuf je pšchëzo hišcže hotowy, tebje horje wšacz.“ — „Në, džëšche pošhan, nëtto je pšchepošdže — pšchepošdže“, wofšjetowa wón. — Šnaczi a pšcheczëljo! kelko dobrego móža nam wopofašacz, ale tež kelko šleho nacžinicž! Budž čim pšcheczëlniſchi, hdyž šo šchëšczijan šcziniſch, šydom-džëšacz krocž šydom krocž wodaſazy, ale njedaj jim nihdy šadžëwacz, šo twojemu Anješej runje nëtto podacz! Ale, njebe Šesuf jow fuſk pšchëkruty? Ššebi myšlu, šo nëfotſi mojich pošlucharjom to praſchenje ſtajičž budža. Chzemy tak rady pšchipoſnacže mëcz, šo šchëšczijanštw pšchetwjerde je — nëšchto „pšches ſamóženje“. —

a tak bmy hižo na puczu, jo zyle shubicz. — Njemyl tola žadny wofomik, jo Zesuf něšto napšecziwicz mějesche pšecziwo temu, jo jedyn hwojeho nana khowacz, a drugi hwojim božemje prajicz hebi žadašche. Njemyl, jo Zesuf hmo na hebi něšto pšecziwo temu mějesche. Wn móžecze pšecziwedezeni bycz, jo Zesuf njeby i kutošču nam něšto tak njewinowate sapowjedzil. Ale wón teju wobeju snajesche, wón pytny, jo by, hdy by jedyn dšchol, khowanje hovu hwojeczicz, abo drugi k hwojim schol, jo by i teho „hischce niz“ to „nibdy“ njebylo. „Hischce niz“ stajnje swikuje i tym „nibdy“ a Zesuf wjedzesche, jo by ho pola teju wobeju, „nibdy“ scziniło. — Kšeczijskijanski spikaczel něhdze praji: „Šu wažne wofomiknjenja w duchownym žiwjenju cžlowjeka, tak, jo šhtož runje nět ho nještaje, ho nibdy štač njebudže.“

Mój kšeczijskijano, kak i tobu steji? Šu nědy pytny, jo Zesuf tebi blisko bšche? Myšlu, mnohy bjes wami hu to šhonili, a jeho šlowo kšicheli: „Kšodž ja mnu!“ Čažy hu, w kotrychž to we wošebitej mēre ho štaje. Tajki čaž je čaž konfirmazije — niz pola wšchitlich, ale tola pola jich wjele. D. kello tych hym kšichal, młodzenzow a młode holzy, kiž hu prajili: „Kak bčhu w tamnym čažu moje myšle tak dobre; kak blisko bčh na tym, temu knjesej wutrobu podacz!“ A šhto jim na tym šadžewasche? Njebšche tuto „nětko hischce niz“? Šdyž je Zesuf tebi blisko w tymle wofomiku? — Šdyž kšichich jeho šlowa: „Kšodž ja mnu?“ Šdyž čze twoje šwědomnje čžeri, ras kšutnošč čžinicž i twojim kšeczijskijanstwom? — Čžin to! — Čžin dženska, runje nět! To je wumoženje ja tebje, to je twoje šbože! — Ale jow budže knadž tón abo tamny snapšecziwicz, šhtož ho šda, hwoje prawo mčž. To je napšecziwjenje: „Ale njeje to jenož pródna čžucziwošč? — Še Zesuf woprawdže pšecziwo temu, jo kšutnje a prawje — njech tež dlēje traje — tajka krocžel ho pšchemyšli?“ Ša myšlu, kždy kiž Zesufa snaje, dyrbał wjedžecz, jo wón ničžo napšecziwicz nima. Zesuf ani najmjensche pšecziwo pšchemyšljenju, mērnemu, jašnemu pšchemyšljenju nima. — Trjebam waš jenož na šapocžatk našcheho texta dopořacz. Dopomnicze ho, šhtož wón přenjemu wotmolwi, kiž k njemu džesche: „Čžu ja tobu hicz, hžez ty džes!“ — To bšche muž polny šaczucžow. Zesuf to pytny a k njemu džesche: „liški maja jamy, a ptaki pod njebšami maja hnšda; ale teho cžlowjeka hyn nima, hžez by hwoju šlowu položil!“ Wobmyšl ho prawje, přecz i twojimi šaczucžemi, pšichicz k jašnemu rošomnemu pšchemyšljenju! Še potajkim Zesuf pšecziwo pšchemyšljenju? Mē, mój kšeczijskijano, wón ničžo druge njecha, hacž jo něšto čžinicž dyrbiš, wo čžimž by zyle pšecziwedeženy. Šhtož Zesuf žada, je polne pšecziwedeženje. Čžeho dla kaže wón po šdaczu krocže, jo runje nět ja nim kšodžicz dyrbja? Wón pošnaje, jo hu woni pšecziwedeženi, ale w štrasche hu, tutemu hwojemu pšecziwedeženju njepošluchacz. — Šim ničžo druge njepobrachuje hacž kšynnošč wole a wobšamkjenje. Woni čžedža jemu kšochnyč. Duž wón njepraji: „Wobmyšl ho, pšchemyšl hebi hischce!“ nē, wón praji: „nětk, runje nět!“ — Čžin pšczo jenož to, wo čžimž došpolnje pšecziwedeženy by. Njebudž bóle i kšeczijskijanom, hacž woprawdže šnutšownje i polnej wštošču by! Šy-li pak pšecziwedeženy, — a nět čžyl hebi pšecz, jo by hebi w tym wofomiknjenju pšchemyšli, wo čžimž pšecziwedeženy by — o, dha ho jeho dlēje njekomdž! Njetwoch jemu, ani jo by hwojeho nana khowal, abo twojim božemje prajil! Šy-li to čžitajo, pšecziwedeženy, jo prawje čžinich, twojemu Bohu wutrobu zyle a polnje podacz, njekomdž ho dlēje! Šapocž jenož ras! Njedaj wašchnju, njedaj šnathym a pšeczšlam ho wrócžo džeržecz! Šladaj ho teho „hischce niz“! Twoja dušcha móže na tym wumrjecž. „Šaj“, knadž rjeknjesch, hdy bych jenož pšecziwedeženy byl! — Ale wo čžim hym w nabožinje pšecziwedeženy? — Šene čžu tebi na pošledku hischce prajicz, kšich jenož i wotewrjenej šdobnej wutrobu! Čžu špytacž, tebi něšto prajicz, šhtož i polnym pšecziwedeženjom čžinicž móžesch. Njewēm, hacž waš wšchitlich i tym njetrjechu; ach, jo by ho mi tola to poradžilo! — Něšto je, wo čžimž by pšecziwedeženy — pošluchaj tutemu pšecziwedeženju! Šamjetuju tebi, hischce dženska, dženska wječor i tym knadnym kacžom, kotrež mašch — a i tej šłabej wēru a i tej knadneje lubošču, kotraž twoju wutrobu napjelnja, tola ho wē k Bohu w modlitwje pšchiblicicz a k njemu prajicz: „Šuby Božo, ja wēm, kak jara trjeba mam, wot tebje šapšchijaty a wot tebje a wot Zesufa, mojeho šbžnika do šchule wšaty bycz. Ty widžisch pak, mój Božo, kak pšche wšchu mēru njewēřaza, njeczšta a škažena moja wutroba je, ale šmēm tola

pšichicz a ho tebi podacz?“ — Šmēm tebi hwoju wutrobu podacz, kiž je tak dwēlowaza, tak mało kacža polna, tak mało polna lubošče? Knjesje, mój Božo, šmēm tebi ju dacž, kajkaž je? Šenož pšichicz dyrbišch! Šamješ! (Šofracžowanje.)

Dobre lēkarštwo pšche wobužnosč a njepošojnosč.

(Šofracžowanje a ščončjenje.)

„Dobre šwědomnje je mjehke pošlancžto“, wón praji, hdyž wuřny a na druge ranje wón wjeřech a pošylujeny wotucž.

„Koho móžu ja dženska šbožowneho čžinicž?“ wón hebi pomyšli a ho rošbudžil jažo k Willijamej dōnč, jo by ho jeho wo radu prašchal.

„Šdyž je mi wón wčžera tak rjenje je hwojim wotmolwjenjom pomhal, budže wón tež dženska najlēpje wjedžecz, komu jeho towaršchom je pomoz najnuřišcha.“

A tón bywšchi rybał tež jažo radu wjedžesche. Wón ho šmējesche, jako tón wošebny muž je hwojej naležnosču k njemu pšichidže.

„Bože žohnowanje Wašchej dobrej wutrobje, mój lubowany knjesje.“ Tykazy ja jeneho ja snaju, kotrymž byšče se hwojimi pjenjšami i nožy k šwētku pomhacz móhl! To je i došom mój štary šušod, šlepy platanški šchewz Šan. Šdy by tón něšto pjenjš mēl, jo móhl hebi kožu k nowym šchšornjam nakupicz, by wón njewjedžal, šhto i wjeřekošču šapocžecz. Wón je hižo husežišcho plakał, jo móže hwojeje wulfeje kšudoby dla jenož platacz.

„Temu mužej čžu pomhacz“, Wlatwell wjeřech šawola a ho wot Willijama k njemu dowjesč da. Poł hodžiny pošdžišcho ho wón i najwjetšchej radošču nad šwēcžazym woblicžom pšechšlapnjeneho rjemješnikša wjeřeli a pšchi tym jažo w čžichim hebi myšlesche:

„Kak bych ja to hdy wēřil, jo móže tajke dobrotu čžinjenje cžlowjetej tajke krašne hodžinki pšchihotowacz!“

„Pšeczšelo Willijamo, ty by wubjerny lēkar“, wón potom wjeřech šawola a jemu džakowny ruku kščžesche.“ —

Aa drugi džē wón ja wbohu šchwalczu dołh, i dlēšchej kšorošču nastaty, šaplacz a džakne šlowa se kšylami ho temu knjesej krašnišche šdachy, džili wšchitke přjedawšche lišchženja teho šwēta.

Wot teho čžaža ho žadny džē njeminy, na kotrymž njeby jedyn abo wjazy škutkow šmilneje lubošče čžinil; a ja krotki čžaž wón ničžo wjazy wot njepošojnosče a wobužnosče njewjedžesche. Ša tajkich štych hoščow wón wjazy kšwile njemējesche. Nětko hebi wón druhdy pšechesche, jo by džē hischce juntrócž tak dołho trał, pšchetož dofelž ho pšczo jažo ja tymi prašchesche, kotrymž bšche pomhal, ho jemu te hodžiny kšēšje minychu a wjazy došahacz njechachu.

Šeho wošebity lubušch wošta Willijam, jeho dušchiny lēkar, kaž by jeho mjenowal; a jako bšche tón tak daloko do přēdka pšichšchol, jo móžesch hwojemu knjesej poščžene 400 gwinejow wrócžicz, wón te pjenjš njebjerjesche, ale je Willijamowej džowzy dari. Pšchimiřliwošč a lubošč šprawneje šwōjby jemu dawno hižo wšche wažišchtej, hacž wšchitke pošlady teho šwēta.

Š zylej wutrobu žohnowasche wón tón pucz, kotryž jeho tehdom i tym kšudym rybakom hromadže wjedžesche, a hdy by we wošebnym towarštwje šhto škoržil, jo je njepošojny, a jo je jemu čžaž dołhi, by wón šmējo wotmolwił:

„Džicze, pomhaježe Bože dla wašchim bratram w nuřy a wny bōřny pošoj a mēr ja wašchu dušchu namafacz.“

Wjele jich na jeho radu pošluchasche a ho jemu w pšchichodže ja to džakowasche. Šohšomjšleni pak ho jemu šmējachu a pytachu jeho do jeho přjedawšcheho žiwjenja wrócžo ščahnyč. Wón pak njemyleny šwōj pucz džesche. Wón wjedžesche, jo bšche ja proch a pluh i nješachodne kšblo wumēnil a wošta hacž do hwojeho ščončjenja prawy kšeczijskijano a pšeczšel kšudych.

Tym bohathym w tym nēčžišchim šwēcže pšchifaž, jo bychu njebyli wuřoko šmyšleni; tež ho njepuščeschej na njewēšte bohastwo, ale na žiweho Boha, kiž nam bohaczē dawa wšchelke wēzy wužiwacz; jo bychu dobrotu čžinili, bohaczē byli na dobrych škutkach, radži dawali, pomozni byli, a tak šchazy šchowali hebi šamym k dobremu šažoenju na to pšchichodne, jo bychu šapšchijeli wēcžne žiwjenje!“ (1 Tim. 6, 17—19).

Schěbnaty džen oktobra.

(Pofracžowanje.)

„Se drje so nětkele wjazy dźili dwazyczi lět minyło“, japoča Albert i Ronfeld i khotnym hłóšom, „tehdy dyrbyjach ja do Ćrwalstekeho kraja na turkowske mjeń. Wójna běše so hižo i Franzosami japočala; běch tam po ludži, kotřiž mējachu so ja wójnsku službu wuwuczić. Běch jich wšitkich na jemu luku blisko pschi nětkej wšy skasał; běchu to wšitzy rjenje jroščeni, nadobni pacholojo, kotřiž běchu w křudobje a w křutym dźele wotrostli. Mějach jako wojač swoje wješe nad nimi a wostajich jim tež trochu jich wolu. S wjetšcha mējachu woni dobre jědne konje sobu a wšitzy mējachu ja wuščomaj, tele konje wobknežic. My běchmy hižo nětotre dny na puczu, duž proschese mje jedyn i mojih pacholow, so bych jemu wotpuščic, so by žměl do bliskeho domu dońc.“

„Schto by tam chyzł, wujko?“ woprašach so jeho.

„Tam bydli Luzyndu“, wotmolwi mi tón.

„Schto je tuta Luzyndu?“ woprašach so jeho dale.

Młodženž komdžesche so i wotmolwjenjom a proschese dale a bóle. Sa jemu jeho próstwu japowjedžich.

„My so tu jenož na našim puczu sakomdžim“, wotmolwich ja jemu, „dyrbimy so tak hišće trochu poschwatać, so bychmy něšto cžaša nashwatali.“

Kaž žiwj woheń pscheběžachu moje słowa mojih młodženžom, a hlej — wšitzy proschachu žami ja so a ja žwojeho towaršcha. Woni chyzchu Luzyndu wohladac a i njej porēcjeć. Sa njemóžach jich myšle pschwobročic.

„To je pětna bajka“, jareča Borat, „ja wuhudam hižo kónz.“

Albert i Ronfeld pokajchlowa i lohka a hladasche runu žmuhu na žwojeho młodeho towaršcha. „Sa so prózowach na wšch móžne wašnje, so bych so moji młodženžoj žwojich próstwow wostajili“, powjedasche wón dale, „tola wšcho běše podarmo.“

„Schto je tale Luzyndu?“ woprašach so.

„To je žgancza, kotraž móže pschichod widžic“, so mi na moje praschenje wotmolwi.

„Hłupe blady! hólzy!“ jim wotmolwich. Tola wšcho běše podarmo. Hólzy chyzchu do tamneho doma.

„Dha tam dźicze!“ jim skónčnje prajach, „tola ja dvě hodžinje dyrbymy jašo bedłowac.“

Sako by jich kulać wobkulał, tak cžerjachu wšitzy młodženžoj i tamnemu domej a nětko pokasa so tež žgancza. Wona dyrbyše mojim młodženžam pschichod rožajnic. Sa tajkim bažnicžkam njewěrjach a jasupich teho dla do korežmy wo wšy. Dvě hodžinje posdžischo pschikach, so ma so bedłowac. Moji młodženžoj to cžinjachu, hač runjež běše so nětoremu mjes tyn mjeswočžo trochu poshmurilo. Sa chyzch runje do bedla skocžic, duž pschistupi Luzyndu ke mni a chyziche moju ruku pschimnyč. Tola hordže scžahnych žwoju ruku prjec. „Hłupošće“, jawolach wótšje, „hłupošće a jebanšwa!“

„Ně wšchaf, hadny knježe“, džesche Luzyndu, „wšcho je wěro a dobre; žmēm trasch prošć? — —“

Tola ja běch so došč nažlyšchaf, schwičnych žwojeho konja a jěchach prjec.

(Pofracžowanje.)

Wschelate i bliska a i daloka.

— 23. hłowna schadžowanka žerbškeje studowazeje młodošće wotmčwasche so 7., 8. a 9. augusta w Budeštezach. Hdyž maja schadžowanke dwoji samyžl — młodych studowazych jahoricž sa narodne dźelo — a lud wubudžowac i narodneho španja a jemu pokajacž prózowanje młodych Šerbow — běše wobžarowacž, so so poslednišči samyžl na teje schadžowanzy njedozpi a so njemóžachu młodži i ludom hromadže byč, došč běše schadžowanke wot Budeščanšich Šerbow jara mało wopytana. Sa nowe hłowneho šarscheho wuřwoli so stud. theol. Dta Wiczas i Schwacžiz a sa podšarscheho Delnjo-Lužičan stud. theol. Něžo. To je wěšće jara swješelaze, so so delnjołužizny studowazy wot nowišcheho cžaša tež na našich schadžowanach wobdželuja. Duž je tež prawje a šdobne, so so woni do pschedžystwa našich schadžowanow wuřwoluja, so bych so žwoje jahorjenje sa macžerņu rēcž so žwojej dželawošću šjawnje wuřwupijo wopokajacž móhli. Pschichodna hłowna schadžowanke šmėje so da-li Bóh w Małym

Wjelkowje. To budže 24. — a potom sa lěto šmėjemy 25. hłownu schadžowanke. Bóh daj, so so na tymle jubileju našich schadžowanow psches Bóžu miłosć jašo wohladamy, kotřiž žmy i teho žohnowaneho šjednocženstwa młodych studowazych jahorjenje i narodnemu dźelu žebi nadobnywali. Bohate žohnowanje pschewodž našche schadžowanke do dalšcheho pschichoda i wuřitku našcheho lubeho žerbškeho luda!

— Strach wulkeho powodženja je nimo, runjež je schkoda jara wulka. Ale jedyn strach je tu tola hišće, na kotryž so hišće pschemalo džiwa — to je mjenujž strach, so móža psches powodženje domow a jahonow a sanješchwarnjenje, kotrež žu wodny pschinježle, lohko khorosće nastacž, hdyž so sa prawe cžičenje demow a wucžičenje njestroweho a njecžisheho powětra (definižowanje) njepostaraja. Na to so njech ju kěžbuje; pschetož to by tola najšrudnišči scžehwł teho šrudneho cžaša był, hdy bychmy natyžaze khorosće — kaž typhus abo skónčnje cholery — do našcheho lubeho kraja došli. Psched tym chyzł naž Bóh luby Knjes šwarnowacž; my pak njechamy tež po našchej pschikšusnosći ničžo skomdžic, schtož móžemy po našchim wjedženju a mozach i wotwobročženju tehole stracha cžinicž!

— Manevry, kotrež dyrbyachu so lěšba w Žitawšich krajinach wotbywacž, so, kaž klychimy, do bliskošće Žiwakny pschepoloža, došč je woda w Žitawšej krajiny wobydlerjam wulku schkodu nacžinila a došč žu woni teho dla wyschnosć wo to prošyli, so njebychu jim w tym lěče nowe wopory, psches hospodowanje wojačow nastawaze, so napoložile. To je wěšće jara džaša hódne, so je wyschnosć tule próstwu wuřlyšchala, hač runje ma to žwoje wulke wobčežnosće nětko, hdyž so cžaš manevrow hižo bliži, wšitko hinač napravicž.

— Njedželu wječor je w Draždžanach mała parna kóž, došč druhu na nju šjedže, pschi nowoměščežanškim brjohu so šwóćila. Sa kóžicža wožešche wot nowoměščežanškeho boka ludži na Draždžanške ptacže ščelenje, kotrež so na druhim boku wotbywa. Kóžicža běše pschepjeljena. Něhdže 30 do 40 ludži so w žolmach šhubi. So dotalnym woblicženju je so jich 16 tepilo ale lohko došč je móžno, so je jich hišće wjazy. So bu njšbože tak wulke, teho drje je tež wina bylo, so je woda Šóbja pschego hišće torhaza. S teho šrudžaze podawka jašo pošnajemy, tak šhětšje móže cžlowjeka žmjercž prjecž wšacž, hdyž žebi wón najmjenje na to pomyšli. Tuczi ludžo, kotřiž žu pschi tym njšbožu žwoje žiwjenje šhubi, žu njedželu wječeli a cžerstwi wot doma prjecž šchli, so bych so na ščelenju šawješeli — a na puczu i wječelu — jich šrudna žmjercž pschekhwata.

Štajnje mějmy psched wocžomaj to słowo šhěrlyšcha:

Kónz, luby cžlowče wopomni,
Wopomni kónz posledni,
Šso twojej žmjercže dopomni:
Schtož dženž to njeměni,
Kiž dženž žu cžerstwi, štrowi,
Šsnadž jutšje khoru žu,
Po tšjoch dnjach leža w rowi.
Dha njebudž khorly tu.

— 20 univeršitow němškeho kraja běše w lěčnym poslěče wopytanych wot 30,445 studowazych, bjes nimi 2240 wufrajnych. W Barlinje běše 4705 studowazych, w Mnichowje 3871, w Lipšku 3064. Najwjazy bohóšlowzow (theologow) studuje w Šali (419); najmjenje w Rořtoku (33). Evangelšich bohóšlowzow studowasche w tym poslěče na němšich univeršitach 2798 a to: w Šali 419, w Barlinje 364, w Lipšku 351, w Erlangach 294, w Greifšwaldže 256, w Tübingach 256, w Göttingach 155, w Marburgu 130, we Wróřšlawju 93 atd. Katholšich bohóšlowzow běše 1228 a to: we Wróřšlawju 307, w Bonnje 253, w Freiburgu 218 atd.

Něšto i rošpominanju.

Póšnacze wulkeho muža.

Tón wulki muž je pschirodopšpntnik Newton a jeho wuřnacze běše: „Sa žym w žiwjenju dvě wažnej wěžy nawuknył: i přenja, so žym ja wulki hřešnik, a i druha, so je Šesuf hišće wjetšči šbóžnik.“

* * *

Bohatstwo tebi njepomha
Bjes žohnowanja wot Boha,